

Véleményem szerint

TÓTH GYULA
a Szombathelyi
Tanítóképző Főiskola
tanszékvezető docense

divattá vált hibáinkat, gyengéinket a képzés megoldatlanságával magyarázni, arra ráfogni. Hogy szolgál az olvasószolgálat? Hja, ott fruskák dolgoznak! Elhalványult a módszertani munka? Szakképzetlenekkel nem lehet másként! Nem emelkedett az olvasók száma? Nem törődünk eléggé nemzeti javainkkal? Nem kielégítő a könyvtárak közötti együttműködés? stb., stb., és még hosszan sorolhatnánk a kérdéseket, amelyekre a válasz vagy a válaszok egyike mindig az: rossz a könyvtárosképzésünk. Dőreség volna tagadni a szubjektív tényezőt, a könyvtáros szerepét a könyvtári munkában, hiszen ez — túlzás nélkül — meghatározó! Ismerjük Szabó Ervin intését: A jó könyvtárnok többet ér, mint a sok pénz, mert az okosabban használja a keveset, s könnyebben meglágyítja a fenntartók szívét is. Állíthatjuk: az elmúlt évszázadok során a magyar könyvtárügy gyakran nem az állami könyvtárpolitika akaratából, hanem nemritkán annak ellenére, elődeink lelkesedése, ügybuzgalma, hozzáértése révén ért el nagyszerű eredményeket.

Erre a jelenben és a jövőben is szükség van és lesz.

A könyvtáros azonban nem árucikk, nem lehet csak bemenni érte a boltba, a gyártó üzembe (egyetemre, főiskolára) és kihozni a kész, minőségileg kifogástalan alkatrészt a könyvtárügy bonyolult és akadozó gépsorához. Az utánpótlás nem lehet csupán 25 (igen, ennyi!) oktató ügye. A könyvtárossalántság érzékeny, jól kell kiválasztani, sokaknak kell táplálni és nevelni — diplomával a zsebében is.

A társadalom nem ismeri eléggé a könyvtárak kincseit, szolgáltatásait. Miből gondoljuk, hogy egy 18 éves diák képes felmérni, milyen a (sokszor láthatatlan) könyvtáros munkája? „Szeretek olvasni, szeretem a könyvet, a gyerekeket” — általában ezek a pozitív motívumai a jelentkezésnek, s a középiskolai osztályfőnökök érveinek, amelyekkel az egyetem vagy a főiskolák könyvtár szakára javasolják tanítványaikat. Fehér holló, ha valamely könyvtáros példájára vagy egy, már végzett hallgatóra hivatkoznak. Ám jogosan feltehető az a kérdés is: Megmutatjuk-e a fiataloknak (és az idősebbeknek), hogy milyen a munkánk, melyek a szépségei, mással nem pótolható örömei, nehézségei, mit kell tudnunk hozzá, milyen a jó könyvtáros? Érzí-e felelősségét az iskolai könyvtáros? Meghívott-e végzős osztályt, felajánlotta-e pályaválasztási segítségét a középiskola tantestületének a helyi könyvtár? Ismerik-e olvasóik továbbtanulási szándékait az olvasószolgálatosok, felügyeltek-e a könyvtárassággal kacérkodókra? Adtunk-e kézbe középiskolásoknak pályánkat bemutató tájékoztatót?

Kedves Igazgató (Munkáltató)! Ha Ön volna pályakezdő, mit választana? Azt a munkahelyet, ahol havi 2400–2500 forintot s legfeljebb még étkezési lehetőséget kap (könyvtár), vagy azt, ahol ezen felül még területi és működési pótlékot, szolgálati lakást vagy szobát, letelepedési segílyt, néha még illetményföldet is, sőt többhetes nyári szabadságot kínálhatnak, s munkaideje felét felkészülési időnek tekintik (iskola)? Vagy miért kap több száz forinttal nagyobb fizetést a művelődési otthonban elhelyezkedő, sőt ma már a takarító is, mint a diplomás könyvtáros? A már pályán levők magasabb fizetése, jutalma érdekében alkalmazunk inkább szakképzetlen könyvtárost? Jó nekünk a magasabb képzettséget igénylő munkára, még iskolai könyvtárba is (olvastam!) a könyvtárkezelő?

Könyvtárügyünkben nemzedékváltás zajlik le. Érdemes, munkában megfáradt kollégáink egymás után mennek nyugdíjba, közben pedig az elmúlt évtizedben megduplázódott a könyvtárakban dolgozók száma. Újra ott kezdjük hát, ahol 1950 táján? Szakképzetlenekkel vagy gyorsalpalón épp hogy kiképzettekkel? Avagy nem a jól felkészült, művelt, diplomás könyvtárosokat szeretnénk a pályán látni? Hogy a valóságban merre billen a mérleg nyelve, azért a ma dolgozókat terheli a nagy és közös felelősség!